

Wilde Weelde Wereld in Appeltern

Sinds 2013 ontwikkelt Wilde Weelde, de vakgroep natuurrijke omgeving een grote, informatieve ecologische tuin op het terrein van de Tuinen van Appeltern. Ditmaal aandacht voor de muren.

Tekst en foto's: Emiel Versluis

In het ontwerp van de Wilde Weelde Wereld is een ordening in de ruimte gecreëerd door drie lange wanden. Ze delen de ruimte in in verschillende zones, maar zijn ook zelf een belangrijk onderdeel van het ecosysteem in de tuin. Het gebruik van drie verschillende materialen levert diversiteit op. De oost/west-oriëntatie van de muur zorgt voor een schaduw- en een volle zonzijde. Bij elkaar levert het veel mogelijkheden voor uiteenlopende planten en dieren.

Houtwal

De eerste wand die je in de tuin tegenkomt is de houtwal. Niet de gebruikelijke houtwal zoals we die in het landschap tegenkomen maar één die is onderverdeeld in 5 delen die de ontleding van een boom verbeelden. Bomen vormen een belangrijk ecosysteem. Een volwassen boom biedt voedsel en onderdak aan duizenden organismen, zowel tijdens zijn leven als daarna. De groei van een boom is interessant maar het verteringsproces ook. Dat

Deel van de grote stapelmuur (foto: Machtheid Klees)

proces willen we graag laten zien. Het eerste deel (de wortel) bestaat uit wortelpruiken en stobben die ruw gestapeld zijn. De wal biedt onderdak aan een wezel en vorig jaar broedde er een winterkoninkje in. Verschillende stobben lopen weer uit en vormen nieuwe kleine bomen.

Voor het tweede deel (de stam) zijn verschillende soorten boomstammen geordend opgestapeld en bezaagd. De ene stam verteert sneller dan de andere, in de herfst kun je hier verschillende soorten paddenstoelen ontdekken. Aan de zonzijde knagen wespen de hout-

Knagende wesp

vezels af die voor de bouw van hun nest worden gebruikt. Het derde deel bestaat uit een stapeling van dikke takken. Deze is dit jaar gerealiseerd en zal met regelmaat van boven worden aangevuld met nieuw gezaagd hout. Naar onderen toe worden de takken dikker. Dit zal steeds aantrekkelijker worden voor insecten, gevolgd door vogels die wel een hapje lusten. De takkenril vormt het vierde deel. Binnen een raamwerk van kastanjehouten palen verwerken we hier het snoeihout. Het vormt een perfecte broedgelegenheid voor vogels, tijdens de bouw werd er al druk genesteld door de merels. Het laatste deel wordt een bladkorf, liggend in het stinzenbos, deze moet nog gerealiseerd worden. Hierin kunnen we al het blad van de tuin verzamelen en tot bladaarde laten verteren. Dat kunnen we goed gebruiken om het stinzenbos van een mulchlaag en bodemverbetering te voorzien. Hiermee hebben we alle 'bouwstenen' van een boom ontleed.

Groene muur

De groene muur vormt de tweede wand in de tuin en is onderdeel van de stadsborders. Deze wand zorgt voor zeer uiteenlopende reacties, zowel bij publiek als bij Wilde Weelders. Het gebruikte materiaal verdient geen schoonheidsprijs, maar soms moet je creatief zijn. We wilden eerst een wand maken van betonelementen gecombineerd met stapelstenen, maar het fundament dat we daarvoor nodig hadden bleek zo buiten proporties te zijn dat we dit plan afbliezen. Ons uitgangspunt om zoveel mogelijk te hergebruiken en zo min mogelijk gebruik te maken van kostbare grondstoffen zouden we daarmee overboord zetten en dat wilden we niet.

De oplossing die we vonden was simpel, doeltreffend en snel realiseerbaar. We vonden tweedehands IBC-kratten die gebruikt worden om vloeistoffen in tanks te bewaren en te transporteren. Deze vormden een perfect bouwsysteem waarmee we binnen enkele dagen een lange wand maakten, met weinig inspanning. Zo ontstond een metalen raamwerk dat inmiddels overgroeit met allerlei soorten klimmers. Deze gevarieerd begroeide gevel levert op termijn perfecte broedplaatsen voor vogels op. De aangeplante soorten zijn ondermeer wilde wingerd, ramblerrozen en eetba-

re gewassen zoals frambozen en Schisandra. Hiermee laten we zien wat je in een stedelijke omgeving of bedrijventerrein kan doen om met eenvoudige middelen je omgeving groener en levendiger te maken.

10.000 tegels

De laatste wand die je tegenkomt is de stapelmuur die de zwemvijver met de stadsborders verbindt en het achterliggende landschap inkadert. De wand is als eerste gestapeld van ruim 10.000 stoeptegels, een enorme klus die ruim 6 weken heeft geduurd. De monumentale wand rijst op uit de vijver en heeft iets weg van het werk van Le Roy. Inmiddels noemen we het ook ons statement voor de onttegeling van Nederland waarin we als Wilde Weelde hope-

lijk nog een grote bijdrage kunnen leveren. De wand zelf is qua vorm strak gehouden en de verschillende types tegels zijn als speklagen in de muur verwerkt zodat een 'modern' beeld is ontstaan als contrast met de natuurlijke beplanting van de tuin. In de muur zijn op verschillende plekken holtes en uitsparingen gemaakt om ruimte te bieden aan egels, muizen, vogels, vlermuizen en insecten. Hoewel er hier en daar al wat planten in groeien worden er komend jaar nog meer planten en zaden toegevoegd om het proces van vergroening te versnellen.

De houtwal is grotendeels gerealiseerd door Tom van Duuren en Tarzan Boomverzorgers. De groene muur is gebouwd door Giel van der Palen Hoveniers. De stapelmuur is grotendeels gerealiseerd door Soontiëns Hoveniers, Richard Vermeer en vele Wilde Weelde handen.

Drie delen van de 'houtmuur'

